

האיסיים וריב האחים

שיעור זה יעסוק בשני נושאים:

- א. כת האיסיים (העיסוק בכך מהווה השלמה ללימוד על הפרושים והצדוקים עליהם למדנו בשיעור 12)
- ב. ריב האחים.

פתיחה: נצפה עם התלמידים בסרטון הקצר להלן:

<https://drive.google.com/file/d/1MluFY8R6DIUshGGKfaqjvt5V25k4r26T/view?usp=sharing>

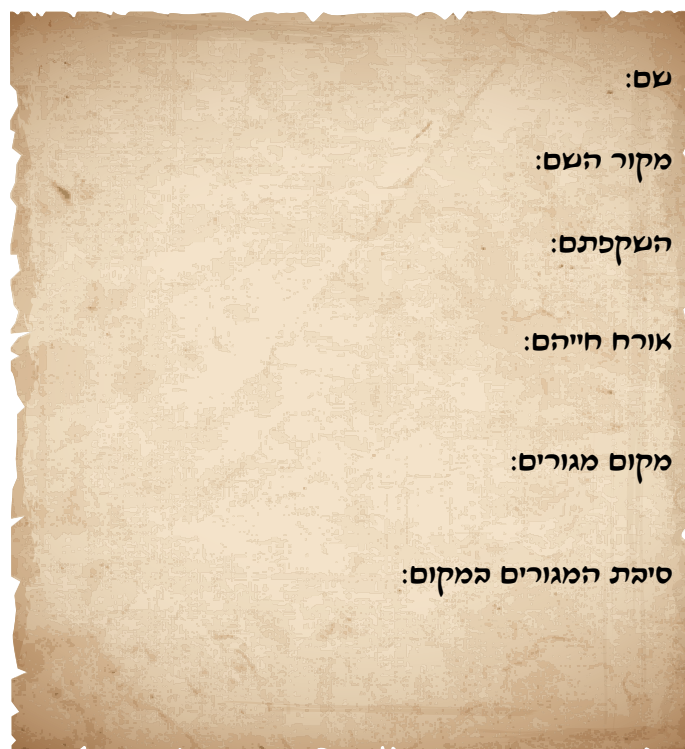
האם יש לכם רעיון מי כתב את המגילות הללו?

פעילות א: נמלא עם התלמידים (על הלוח ובמחברת) מעין "תעודת זהות" על כת האיסיים, על פי עמוד 90 בספר הלימוד.

כמו כן, ניתן להקריא לתלמידים את תיאורו של פילון האלכסנדרוני:

"כי מספרם מגיע לארבעת אלפים ומעלה.. מהם עובדים את האדמה ומהם עוסקים במלאכות שונות המרבות שלום בעולם.. האיסיים אינם צוברים כסף וזהב, אינם רוכשים אחוזות ארץ גדולות, ואינם חומדים הכנסות רבות, אלא שואפים לספק את צרכי חייהם ההכרחיים בלבד והם כמעט היחידים בעולם אשר אין להם רכוש וקניין... אין בהם אפילו עבד אחד, אלא כולם עוזרים איש לרעהו כבני חורין.. אין לאיש מהם בית מיוחד רק לו, שאינו משותף לאחרים, אלא הבית עומד פתוח לדור בו בצוותא.. אף אוצר אחד לכולם והוצאות משותפות... כי את הכסף שבו משתכרים בעבודתם יום יום, לא ישימו בכיסם, אלא יכניסוהו לאוצר החברה, וכל מי שרוצה לטול יבוא ויטול ויפיק ממנו תועלת" (מתוך: על חירות הצדיק, פרקים י"ב-י"ג)

שם:

מקור הטקסט:

השקפתם:

אורח חייהם:

מקום מגורים:

סיבת המגורים המקום:

שם: איסיים

מקור השם: ככל הנראה מהמילה אסיא בארמית שפירושה: רופא. זאת משום שאנשי כת זו היו בקיאים בשימוש בצמחי מרפא.

השקפתם: האמינו שהגאולה תגיע לעולם לאחר מלחמה שבה הם, 'בני האור', ינצחו את שאר העולם המכונים בפיהם 'בני החושך'.

אורח חייהם: פרעו מהציבור וממוסדותיו וחיו במבודד. לא התחתנו ולא הולידו ילדים. קיימו אורח חיים סגפני - התנזרו מכל הנאות העולם וחיו חיי פשטות. חיו בעיתוף מלא, ללא רכוש פרטי. כל הכסף שהרוויחו, עבר לרשות הכלל.

מקום מגורים: באזור קומראן במדבר יהודה, ליד ים המלח. זהו אזור מדברי, מרוחק ומנותק ממקומות ישוב.

סיבת המגורים במקום: בשל היותו מבודד, הוא מתאים לכת המעוניינת להתרחק מכלל הציבור. כמו כן, זהו מקום בעל תנאים קשים למגורים והדבר תאם את אורח חייהם הסגפני.

נצפה עם התלמידים בסרטון המצוין להלן: <https://youtu.be/oQ-U0LjTB8I> המתאר את עבודת הפיענוח של המגילות הגנוזות. כמו כן, ניתן לצפות יחד עם התלמידים באתר של רשות העתיקות <https://www.deadseascrolls.org.il/featured-scrolls> ולדון בממצאים המוצגים באתר.

פעילות ב: נמלא את הפרטים הבאים בכרטיסי הדמויות על פי המידע בעמוד 89 ועל פי הציטוטים מכתבי יוסף בן מתתיהו:

- א. "מבניו אלה (של אלכסנדר ינאי ושלומציון) היה הורקנוס חסר און לשלוט על מדינה והוא חיבב יותר חיים שקטים, ואילו אריסטובלוס היה איש פעלים ואמיץ רוח.."
- ב. "חוסר המעשה ורפיון אופיו (של הורקנוס) גרמו לכך שנראה בעיני הבריות חלש ורך לב, ואילו אריסטובלוס היה היפוכו בטבעו: איש פעלים ובעל רוח ערה."

(הציטוטים מתוך: קדמוניות היהודים, כרך שלישי, תרגום: אברהם שליט, מוסד ביאליק)

2

- שם: _____
- ייחוס משפחתי: _____
- תפקיד: _____
- פנה ל: _____
- מטרת הפנייה: _____
- טיעונים לירושת העלטון: _____

1

- שם: _____
- ייחוס משפחתי: _____
- תפקיד: _____
- פנה ל: _____
- מטרת הפנייה: _____
- טיעונים לירושת העלטון: _____

2

- שם: אריסטובלוס השני
- ייחוס משפחתי: בנם הצעיר של שלומציון וינאי.
- תפקיד: מפקד הצבא.
- כנה ל: פומפיוס הרומאי.
- מטרת הפנייה: עזרה בפתרון העימות עם אחיו בנוגע לשלטון.
- טיעונים לירושת השלטון: יש לו את התכונות המתאימות לשליט, ותפקידו כמפקד הצבא הוכיח זאת. אחיו, לעומתו, הוא חלש ורך לבה ואינו מתאים לתפקיד.

1

- שם: הורקנוס השני
- ייחוס משפחתי: בנם הבכור של שלומציון וינאי.
- תפקיד: הכהן הגדול ויורש המלוכה.
- כנה ל: פומפיוס הרומאי.
- מטרת הפנייה: עזרה בפתרון העימות עם אחיו בנוגע לשלטון.
- טיעונים לירושת השלטון: הוא הבכור ומשום כך, היורש הטבעי של המלוכה.

לסיום, מומלץ לערוך הצגה עם התלמידים, בה ישטחו "האחים" את טיעוניהם בפני פומפיוס, הנציב הרומאי. לאחר מכן נשאל:

מי לפי דעתכם צודק? מה תהיה תגובתו של פומפיוס לדעתכם? מדוע?

מה היו תוצאות הפנייה לרומאים, זאת נלמד בפרקים הבאים..

פעילות - למידה מרחוק:

פתיחה: נצפה עם התלמידים בסרטון הקצר להלן:

<https://drive.google.com/file/d/1MluFY8R6DIUshGGKfaqjvt5V25k4r26T/view?usp=sharing>

ונשאל: האם יש לכם רעיון מי כתב את המגילות הללו?

פעילות א: נחלק את התלמידים על פי שיטת ה"חדרים" בזום. עליהם למלא את "תעודת הזהות" בכרטיס על כת האיסיים (יישלח בנפרד - ניתן להקליד ישירות במחשב ללא צורך בהדפסה) על פי עמוד 90 בספר הלימוד ועל פי המקור.

לאחר מכן, יצפו התלמידים בסרטון המצוין להלן: <https://youtu.be/oQ-U0LjTB8I> המתאר את עבודת הפיענוח של המגילות הגנוזות ויכנסו לאתר של רשות העתיקות בקישור: <https://www.deadseascrolls.org.il/featured-scrolls> כל קבוצה תבחר ממצא אחד המוצג באתר, ולאחר החזרה ל"מליאה", נציג הקבוצה יספר לשאר חברי הכיתה על הממצא אותו בחרו, מה הוא מכיל ומדוע בחרו דווקא בו.

פעילות ב: לאחר החזרה ל"מליאה" והדיווח על הממצאים, נמשיך בלימוד על פי רצף המאורעות ההיסטוריים ונמלא יחד עם התלמידים את הפרטים הבאים בכרטיסי הדמויות (התלמידים ימלאו במחברת או בדף להדפסה - מצורף בנפרד) על פי המידע בעמוד 89 ועל פי הציטוטים מכתבי יוסף בן מתתיהו (ראו במערך השיעור).

לאחר מכן, נדון עם התלמידים בטיעוניהם של האחים ונשאל: מי לפי דעתכם צודק? מה תהיה תגובתו של פומפיוס לדעתכם? מדוע?

מה היו תוצאות הפנייה לרומאים, זאת נלמד בפרקים הבאים..